

Handläggare
Roberto Chaer
Telefon: 08-508 31 980**Till**
Kulturnämnden
2021-04-27

Kulturförvaltningens underlag för budget 2022 med inriktning 2023 och 2024

Förslag till beslut

1. Kulturnämnden godkänner kulturförvaltningens underlag till budget för år 2022 och beräkningar för åren 2023 och 2024 och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen
2. Ärendet justeras omedelbart

Patrik Liljegen
Tf kulturdirektörLena Nilsson
Administrativ chef

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	3
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	3
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	4
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	5
2 Nämndens verksamhetsområde	5
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	18
3.1 Drift.....	19
3.2 Investeringar.....	21
4 Lokalförsörjningsplan.....	23
4.1 Inledning	23
4.2 Annan kommunal verksamhet.....	23
4.2.1 Nuläge 31 januari 2021	23
4.2.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet	24
4.3 Övrigt	26
4.3.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling	26
4.3.2 Samverkan.....	27
4.3.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år	27
5 Övriga redovisningar	27

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 01 - KuNkuf 2022-2024

Bilaga 2: Bilaga 02 - Lokalförsörjningsplan 2021

Bilaga 3: Bilaga 03 - Taxor och avgifter 2021 Kungsträdgården

Bilaga 4: Bilaga 04 - Beslut priser Sthlm konst 2020

Bilaga 5: Bilaga 05 - Fokusområden näringslivspolicy

Bilaga 6: Bilaga 06 - Prioriteringsverktyg SPIS

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

De av kommunfullmäktige antagna inriktningsmålen för budgetperioden är både uppfordrande och utmanande för kulturnämndens verksamheter, liksom för stadens kulturliv i stort. För att bäst beskriva de utmaningar och områden för verksamhetsutveckling som förvaltningen har måste man se till flera nivåer. Övergripande ser förvaltningen att det finns tre fokusområden som på ett genomgripande sätt krävs i alla verksamheter för att på allvar skapa möjligheter för alla att vara en del av stadens utveckling. De tre fokusområdena är:

- Barn och unga
- Ytterstad
- Digitalisering

Det är en speciell tid vi lever i. Covid-19 har bidragit till att sätta fokus på den stora betydelse som kulturen har för allas vår livskvalitet. Pandemin har slagit hårt mot stadens kulturliv. Samtidigt är ambitionen att Stockholm växa med kultur. Konst, kultur och kreativa näringar är viktiga anledningar till att människor, talanger och företag väljer att besöka och etablera sig i Stockholm.

Förvaltningen kommer under den kommande treårsperioden att ha ett viktigt uppdrag i att stödja kulturlivet och förhindra att den kulturella infrastrukturen i Stockholm försvagas, som en följd av pandemin.

Hållbarhet är ett genomgående nyckeltema för kulturförvaltningen. Arbete för miljö och klimat är prioriterat men hållbarhet handlar även om att förvaltningen ska bidra till ett vitalt kulturliv i hela staden och en stad där alla har möjlighet att ta del av kulturupplevelser och utveckla sina skapande förmågor. Detta i enlighet med Agenda 2030.

Nedan redovisas kortfattat ett antal strategiska satsningar som under den kommande treårsperioden ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål. Under rubriken *Nämndens verksamhetsområden* beskrivs satsningarna och den kontext de verkar i närmare.

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

- Utveckla kulturskolans verksamhet för nå fler i den växande gruppen barn och unga. Bland annat genom utbud på utökade tider, avgiftsfri verksamhet, samverkan med skolor, fritidshem, fritidsgårdar, föreningar och civilsamhälle, etablering av verksamhet i stadsdelar med lågt deltagande samt genom koncept för att nå hela årskurser.
- Digital kulturskola: I samverkan med andra kommuner och aktörer från näringslivet, så som Dataspelsbranschen, vill kulturskolan utöka, tillgängliggöra och bredda utbudet med digital verksamhet för att nå fler potentiella deltagare. Ambitionen är att göra det digitala utbudet tillgängligt för barn och unga nationellt.
- Geografiskt sprida och utöka kulturskolans verksamhet riktad till barn och unga med särskilda behov och/eller funktionsnedsättningar.
- Genomföra insatser för att skapa en meningsfull fritid för ungdomar. Bland annat med utgångspunkt i resultaten från den pågående utredningen av fritidsgårdarnas fortsatta uppdrag.
- Skapa goda förutsättningar för talangutveckling, i samverkan med region Stockholm och

existerande privata och offentliga initiativ. Detta för att säkra tillväxten inom de för staden så viktiga kulturella och kreativa näringarna.

- Göra den offentliga konsten angelägen för fler och bidra till bildning och förståelse för konstens uttryck genom en nysatsning på konstpedagogisk verksamhet inom avdelningen Museer och konst.
- Utveckla en långsiktig modell för äldres tillgång till kultur, med utgångspunkt i den utredning som genomförs enligt budget 2021. Detta utifrån målet att Stockholm ska vara en äldrevänlig stad.
- Fortsätta att utveckla Liljevalchs guidade digitala visningar i samarbete med Micasa så att konsten tillgängliggörs för fler, inte minst för stadens äldre invånare.
- Ge biblioteken bättre förutsättningar att genomföra sitt viktiga demokratiuppdrag, bland annat genom att öka personalens kunskap inom medie- och informationskunskap och genom ytterligare satsningar på offentligt tillgänglig IT-utrustning för stockholmarna.
- Skapa trygga lokaler för kultur och bidra till trygga stadsrum genom att erbjuda ett brett och samordnat utbud av kultur lokalt i hela staden.

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

- Etablera profilbibliotek samt större nodbibliotek med bred och tillgänglig biblioteksservice och god tillgänglighet över staden. Detta för att möta det växande behovet av nya bibliotek.
- Genomföra och testa nya former för utökade öppettider på stadens bibliotek för att nå ut till fler.
- Utveckla Stadsmuseets gård, och i förlängningen Slussen, som en plats för kultur och möten.
- Skapa en digital webbshop för att tillgängliggöra utbudet i Liljevalchs butik även för dem som inte har möjlighet att fysiskt besöka konsthallen.
- Arbeta för att kulturlivets behov och förutsättningar tas tillvara i stadens olika stadsutvecklingsprocesser så att Stockholm kan växa med ett livskraftigt kulturliv.
- Bidra till skapandet av nya produktionsplatser och scener, bland annat inom områdena dans och cirkus där Stockholms starka position hotas till följd av brist på ändamålsenliga lokaler.
- Genomföra insatser för att främja nattklubbar och livescener i syfte att stärka stadens nattliv och bidra till en attraktivare stad.
- Utveckla stödformerna för studieförbund och lokalförvaltande organisationer för att skapa bättre förutsättningar för lokalt kulturliv och säkrare stödgivning.
- Stödja och utveckla nya innovativa sätt att genomföra kulturevenemang för att stärka stadens kulturliv. Exempelvis evenemang som kombinerar fysiska och digitala inslag.
- Implementera avdelningen Museer och konsts strategi för digital interaktion för att ytterligare tillgängliggöra avdelningens utbud digitalt.
- Fortsätta att utveckla lyckade samarbeten med andra förvaltningar, exempelvis inom projektet "Levande Stockholm" för att nå ut med kulturaktiviteter i hela staden.
- Utveckla kulturmiljölötsning för återbruk och bevarande av kulturmiljöer för miljömässig

hållbarhet.

1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

- Etablera ett centralmagasin och ett system för intelligent materialstyrning för minskad miljöpåverkan och ett effektivare resursutnyttjande av Stockholms stadsbiblioteks samlade resurser. Genom att fokusera bibliotekens bestånd i bibliotekslokalerna till efterfrågat och aktuellt material frigörs ytor för aktiviteter. Ett centralmagasin möjliggör även verksamhetsutveckling av nuvarande magasinsytor vid Odenplan med fokus på möten, medskapande och aktivitet.
- Använda förvaltningens administrativa lokaler mer flexibelt, bland annat genom nya coworking-lösningar. Detta för att öka närvaron i olika delar av staden, effektivisera lokalutnyttjandet och minska resandet.
- Liljevalchs fortsätter att leda och vidareutveckla arbetet med ett materialmagasin för Stockholms musei- och konstverksamheter. Materialmagasinet innebär nya ekonomiskt och miljömässigt hållbara sätt att arbeta för alla utställningsaktörer i Stockholm
- Arbeta för att kultur- och föreningslivet tar plats i befintliga skollokaler och beaktas i planering och projektering av nya skolor. Detta genom samverkan med Sisab, utbildningsförvaltningen och fristående skolor.
- Samverkan med stadsdelarna kring samlokalisering av medborgarkontor och bibliotek för bättre service och nyttjande av stadens resurser.
- Utveckla biblioteken som arena för innovation för att motverka alternativa fakta och tillgängliggöra åtkomst till forskningens resultat för stockholmarna
- Fortsätta arbetet med digitalisering för att utveckla produktion, distribution, kommunikation och tillgängliggörande av kultur för stadens invånare.
- Kompetensutveckling av medarbetare, med fokus på digitalisering, för att bättre möta nya behov.

2 Nämndens verksamhetsområde

Kulturnämnden ansvarar för en stor del av Stockholms stads kulturverksamhet, vilket inbegriper Stadsmuseet, Medeltidsmuseet, Stockholm konst, Stockholmia forskning och förlag, Stockholms stadsbibliotek, Liljevalchs konsthall, kulturskolan samt Evenemangsavdelningen. Kulturstrategiska staben svarar för stöd till det fria kulturlivet samt kulturstrategiska frågor. Nämnden ska skapa goda förutsättningar för både stadens institutioner och det fria kulturlivet så att kulturupplevelser av hög kvalitet och bredd erbjuds. Nedan beskrivs verksamhetsspecifika planer och prioriteringar utifrån identifierade behov och utvecklingsområden.

En växande målgrupp i förändring

Stockholm fortsätter att växa och blir snart en miljonstad. När Stockholm växer så växer även målgruppen för förvaltningens verksamheter. Detta innebär att förvaltningen måste hitta nya effektiva former för verksamheten för att möta en växande efterfrågan. Kulturförvaltningen har ett viktigt uppdrag i att nå ut till målgrupper och geografiska områden som är

underrepresenterade i verksamheten idag. Detta blir särskilt viktigt i ljuset av en pandemi som har drabbat vissa delar av samhället hårdare än andra och som riskerar att skapa ökade klyftor i staden.

Stockholm arbetar med att vara en äldrevänlig stad intensifieras de kommande åren med utgångspunkt i den handlingsplan för en äldrevänlig stad som är under framtagande. Relaterat till detta har Kulturnämnden under 2021 i uppdrag att utreda möjligheten för en permanent kulturpremie, i likhet med kulanpremien, riktad till äldre. En ny stödform som kommer förutsätta att nya riktade medel kan prioriteras.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp för kulturförvaltningen. Att FN:s konvention för barnets rättigheter nu är lag understryker också vikten av alla barn i staden ges möjligheter och mötesplatser att upptäcka, fördjupa sig i och delta i det konstnärliga och kulturella livet.

Barn och ungas, behov och kulturella intressen och preferenser är ständigt under förändring. Den pågående pandemin har också kraftigt förändrat förutsättningarna för barns och ungas möjligheter till en meningsfull fritid och sociala mötesplatser. Digitalisering är en självklarhet i ungas vardag, liksom internet är en naturlig och viktig källa för inspiration och lärande. För att fortsätta vara viktig och relevant behöver kulturförvaltningen kontinuerligt utveckla och anpassa utbudet och verksamhetsformerna i takt med barns och ungas preferenser.

Jämställdhetsperspektivet behöver alltmer genomsyra verksamhetsutvecklingen för att skapa samma möjlighet till deltagande oavsett könstillhörighet och identitet.

Sedan 2021 ska kulturförvaltningen ansvara för en central stadsövergripande samordning av verksamhetsområdet barn, kultur och fritid vilket skapar nya möjligheter men också förväntningar på förvaltningen. Till det kommer att kulturförvaltningen i samråd med framförallt kommunstyrelsen, idrottsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna utreder en utveckling av fritidsgårdarnas fortsatta uppdrag. Sammantaget förväntas en rad nysatsningar behöva prioriteras under kommande år.

Kulturskolans målgrupp, Stockholms alla barn och unga i åldern 6 - 22 år, ökar i takt med att staden växer. Under planperioden ökar målgruppen i staden med ca 2 000 - 3 000 personer per år. Totalt förväntas målgruppen uppgå till 176 000 personer under 2021 och 183 000 personer år 2024. Andelen av befolkningen som utgörs av barn och unga i åldern 0 - 25 år varierar kraftigt över staden och är högst i stadsdelarna på Järva. Antalet 10 - 15 - åringar är den grupp som förväntas öka som mest under planperioden. Kulturskolan har ett tydligt uppdrag att möjliggöra att fler av stadens barn och unga får möjlighet att prova på eget skapande och tillgång till kulturskolans utbud.

Kulturskolan attraherar idag främst den yngre delen av målgruppen medan deltagandet minskar under tonårstiden. Under planperioden planeras insatser för att öka deltagandet i åldrarna 12 - 19 år. Ett starkt fokus ligger på att nå grupper som idag är underrepresenterade i den avgiftsbelagda verksamheten. Kulturskolan behöver förtydliga strategiarbetet för att nå ut till dessa målgrupper, vilket kräver kontinuerlig målgruppsanalys och omvärldsbevakning. Analys av efterfrågan samt fokusgrupper med unga kommer genomföras i syfte att få fördjupad kunskap om ungas preferenser för sin fritid och sitt kulturintresse. Under 2021 sker ett omfattande identitetsarbete för att tydliggöra kulturskolans interna identitet och externa varumärke samt ett viktigt kommunikationsarbete att ta som utgångspunkt i den vidare verksamhetsutvecklingen.

Idag erbjuder Kulturskolan verksamhet framför allt på vardagar och främst under terminerna.

Deltagandet är spritt över staden, men varierar stort mellan stadsdelarna. I socioekonomiskt svagare stadsdelar är deltagandet i den avgiftsbelagda verksamheten ofta lågt. För att bättre nå nya och underrepresenterade målgrupper behöver verksamheten finnas på platser och tider som förenklar deltagandet. Konkret innebär det, bland annat, att utveckla den digitala verksamheten och utöka hel- och lovverksamheten. Förutsättningar för detta utreds under 2021. Ett annat sätt att nå ut bredare är att i högre utsträckning erbjuda riktad, avgiftsfri och öppen verksamhet i ytterstadsområdena. Öppen verksamhet innebär att barn och unga deltar i en mer flexibel kulturskoleverksamhet utan krav på föranmälan. Kulturskolan erbjuder idag sådan verksamhet och planerar att expandera denna betydligt inom närmsta åren. För att lyckas behövs rätt kompetensförsörjning, samverkan med stadsdelsförvaltningar och skolor, utveckling av arbetssätt och utbud samt nya digitala verktyg och plattformar.

Kulturskolan arbetar med att skapa hållbara och långsiktiga lösningar för fortsatt etablering och utveckling i stadsdelar där deltagandet i kulturskolans verksamhet generellt är lågt. Kulturskolan utvecklar sina arbetssätt och verksamhetsformer för att nå barn och unga i ytterstadsområdena genom riktad och uppsökande verksamhet. Kulturskolans El Sistema och Unga berättar är goda exempel på verksamhet som når ut till barn och unga i stadsdelar med annars lågt kulturskoleddeltagande. Dessa verksamheter bör framöver etableras och erbjudas i flera av ytterstadens stadsdelar.

Genom samverkan med skolor, fritidshem, fritidsgårdar, föreningar och civilsamhället breddar Kulturskolan sitt kontaktnät och plattformar för att nå nya målgrupper. Kulturskolan önskar även ges förutsättningar för att nå en hel årskurs barn i stadens grundskolor, likt konceptet Tvåornas kör. Ett samarbete med ca 200 grundskolor i Stockholm stad skulle innebära att Kulturskolan kan möta upp mot 10 000 barn per år och samtidigt skapa en ny arena för ett tätare samarbete med skolorna. Under kommande treårsperiod vill kulturskolan utveckla konceptet till att omfatta Fyrornas teater och dans, för alla elever i årskurs 4.

Kulturskolan kommer att utöka satsningarna på att skapa mer verksamhet med hög kvalitet och god tillgänglighet riktad till barn och unga med särskilda behov och/eller funktionsnedsättningar. Verksamheten ska finnas i alla Kulturskolans enheter för att bättre skapa förutsättningar för målgruppen att ta del av kulturskoleutbudet i närheten till hemmet eller skolan. Kulturskolans Resurscentrum ska fungera som ett nav för verksamhetens samordning och kompetensförsörjning för alla medarbetare i arbetet med barn och unga med särskilda behov och/eller funktionsnedsättningar.

I takt med att stadens invånare blir fler ökar även behovet av nya bibliotek. Kulturförvaltningen ser möjligheter i att inrätta en ny sorts bibliotek, där digitala testmiljöer eller rum för program kan knytas till litteratur, demokratifrågor och informationskunnighet. Ett annat alternativ är att arbeta med profilerad utveckling av program och digitala testmiljöer på nuvarande bibliotek. För detta krävs såväl investeringar i lokaler och teknik som i kompetens.

Etableringen av ett nyrenoverat profilbibliotek för mångspråk på Kungsholmen utgör startskottet för ett utvecklingsarbete för personer med annat modersmål än svenska och breddad inkludering inom hela Stockholms stadsbibliotek. Arbetet vidareutvecklas under kommande år, i takt med att behov och intresset för mångspråkighet ökar.

Som en konsekvens av att stadsbiblioteket vid Odenplan får en upprustningsrenovering och ingen utbyggnad som tidigare planerats för finns det nu ett behov av att conceptualisera och

etablera ett antal större biblioteksnoder över staden för att kunna säkerställa jämlik och slagkraftig biblioteksverksamhet i alla stadsdelar. Odenplan, Medborgarhuset och Kista utgör idag bärande noder i bibliotekssystemet men skulle behöva kompletteras med en uppgradering av Farsta och en potentiell etablering på Liljeholmen.

Öppettiderna, inte minst i ytterstaden, är avgörande för att få fler människor att komma till biblioteken. Stockholms stadsbibliotek ökar tillgängligheten genom att arbeta med bättre öppethållande där ordinarie öppettider kompletteras med målgruppsanpassade öppettider och meröppet. En försöksverksamhet för förtroendeöppet kommer att utvecklas under perioden. Det innebär att Stockholms stadsbibliotek identifierar aktörer inom civilsamhället som kan hålla biblioteken öppna.

Liljevalchs konsthall håller öppet sju dagar i veckan med fri entré på måndagar. I ambitionen att nå nya målgrupper samarbetar Liljevalchs med stadsdelsförvaltningarna i ytterstaden och dess medborgarkontor med erbjudande om gratis visningar och biljetter. Under 2021 öppnar Liljevalchs utbyggnad, en unik satsning av staden på en helt ny och modern utställningslokal av högsta kvalitet. Tillbyggnaden innebär att stockholmare och tillresta besökare från och med år 2021 kommer att erbjudas fler utställningar, utökat öppethållande, ett nytt kafé/restaurang, samt förutsättningar för utställningar som i tidigare lokaler varit omöjliga av klimat- och säkerhetsmässiga skäl. Med tillräckligt attraktiva utställningar kan besökare öka med 100 000 till 250 000 besökare.

För att tillgängliggöra konsten också för dem som inte har möjlighet att själva besöka konsthallen fortsätter Liljevalchs att vidareutveckla sitt samarbete med Micasa kring guidad digital visning på stadens äldreboenden för att nå fler. För att göra utbudet i Liljevalchs butik tillgängligt även för dem som inte har möjlighet att fysiskt besöka konsthallen kommer Liljevalchs under perioden att utveckla en webbshop.

Under de närmaste åren kommer avdelningen för Museer och konst att bedriva ett intensivt utvecklingsarbete för att stärka det publika utbudet. En viktig del i detta är Stadsmuseets gård som ska utvecklas till att bli en öppen plats i stockholmarnas vardag där det ständigt ska pågå aktiviteter som överraskar, inspirerar och lockar till lärande, en plats för samtal, musik, scenkonst, mat och dryck i samspel med museets utställningar och program. Stadsmuseets gård har en mycket stor potential att, tillsammans med bland annat Fotografiska och Nobelmuseet, bidra till att Slussen etableras som en plats för kultur och möten.

Stockholms stads elever har genom den konst som finns i skolmiljöerna en unik möjlighet till bildning och förståelse för konstens uttryck. Det gäller också alla invånare som kan ta del av de konstnärliga uttrycken i den offentliga miljön. Staden sitter här på en resurs som med relativt små medel går att göra angelägen och tillgänglig för fler. Förvaltningen önskar ges förutsättningar till en nysatsning på konstpedagogisk verksamhet inom ramen för avdelningen Museer och konst.

I samarbete med trafikkontoret och projektet "Levande Stockholm" genomför evenemangsavdelningen kulturaktiviteter runtom staden. Den framgångsrika samverkan med SLK, trafikkontoret, serviceförvaltningen och idrottsförvaltningen i de insatser som har genomförts i samband med pandemin har bidragit till kompetensökning. De mycket positiva erfarenheterna av att arbeta över förvaltningsgränserna bör utvecklas vidare.

Evenemangsavdelningen fortsätter även att intensifiera arbetet med främst ungdomar och organisationer i ytterstaden i utvecklandet av evenemang både i city och i ytterstaden.

Möta nya behov hos målgrupperna genom digitalisering

Det fysiska kulturutbudet för stockholmarna har varit mycket begränsat under 2020. Pandemin har samtidigt lett till många nya virtuella initiativ. Stadens kulturproducenter har väsentligt ökat sitt utbud av konserter, föreställningar och evenemang via digitala kanaler. För många har det digitala arbetssättet inneburit att de har nått nya målgrupper. Framförallt äldre har tagit klivet ut på internet och är överlag positivt inställda till digitaliseringens möjligheter. Många, särskilt de äldre, vill också fortsätta ta del av exempelvis livesända kulturevenemang via internet även efter pandemin, parallellt med att viljan och möjligheterna att ta del av det fysiska utbudet kommer tillbaka. Digitaliseringen innebär alltså i detta fall en komplettering av utbud och målgrupp snarare än en ersättning och effektivisering.

Kulturlivets behov av digitalisering har aktualiserats med kraft under rådande pandemi. Här behövs en både statlig, regional och kommunal kraftsamling kring kunskap och utveckling av nya metoder, plattformar och finansieringslösningar för att stärka den konstnärliga produktionen och distributionen liksom deltagandet i kulturen.

För att tillgodose stockholmarnas ökade förväntningar behöver kulturförvaltningen fortsätta att utveckla digitala verktyg och arbetssätt för att distribuera, kommunicera och tillgängliggöra sitt utbud. De digitala kanalerna är och kommer i ökande utsträckning att vara viktiga verktyg för att nå våra målgrupper.

Kulturförvaltningens nuvarande system för ärendehantering inom kulturstödet och ateljéstödet kan inte längre möta behoven av effektivisering och säker beredning och uppföljning. Kulturförvaltningen ska upphandla och införa ett modernt standardsystem som erbjuder etablerade metoder för att integrera mot stadens olika plattformar/system. Parallellt sker en översyn av dagens processer för att identifiera möjligheter till förenkling och automatisering i handläggningen. De erfarenheter som gjorts vid införandet av robotlösningar ska återanvändas för att reducera repetitiva arbetsuppgifter och ge ökade möjligheter till kvalitativa bedömningar av ansökningar och redovisningar av stöd.

Förväntningarna ökar på att museerna ska tillhandahålla digitala tjänster som svarar mot människors intressen och livsmönster. Avdelningen Museer och konsts främsta verktyg för att tillgängliggöra sina samlingar digitalt är idag Digitala Stadsmuseet och Stockholmskällan. Avdelningen för Museer och konst kommer under den kommande treårsperioden att implementera en ny strategi för digital interaktion som syftar till att så många som möjligt, oavsett förkunskaper, förutsättningar och intresseområde, ska hitta innehåll i avdelningens utbud som de kan och vill ta del av. Avdelningen har fortsatt behov av att utveckla en digital infrastruktur för förvaltning av samlingar. När allt mer material digitaliseras ökar också de löpande lagringskostnaderna avsevärt.

Stadsmuseet genomför just nu en innovativ satsning där historiska fotografiska porträtt kopplas samman med historisk-biografiska data. Under en femårsperiod kommer cirka 40 000 porträtt ur Stadsmuseets samlingar att digitaliseras. Porträtten länkas från Digitala Stadsmuseet till Rotemansarkivet på Stadsarkivet. På så sätt kommer alla porträtt som har namn att kunna kopplas till en biografi som kan följas bakåt och framåt i tid. Det skapar stora möjligheter för både forskare, släktforskare och allmänheten att hitta och knyta samman relevant information kring porträtten. Inom ramen för satsningen tar man hjälp av ansiktsgenkänning för att ytterligare berika materialet. Ett mål är också att utveckla möjligheterna till interaktivitet och funktioner som tillåter användaren att bidra med kunskap.

Kulturskolan fortsätter att digitalisera arbetssätt, pedagogik och utbud. I budgeten för 2021 har kulturskolan fått i uppdrag att utveckla sin digitala verksamhet. Nya kursformat håller på att tas fram och delar av verksamheten kommer att digitaliseras för att nå nya målgrupper och därmed tillgängliggör kulturskolan på tider, platser och i format som passar fler. Kulturskolan ser ett behov av samverkan med andra organisationer och aktörer för att utveckla en digital verksamhet med ett mer innovativt och attraktivt utbud. Kulturskolan vill förstärka satsningen det digitala berättandet, filmskapande, fotografering, video- och musikproduktion och animering. Kulturskolan vill även använda digitalisering som ett verktyg för att skraddarsy verksamheten inom resurscentrum så att fler kan inkluderas. Det nya verksamhetssystem som är under upphandling kommer att kunna bidra till digitaliseringsarbetet, med exempelvis en digital lärplattform och ett användarvänligt system.

En digital kulturskola möjliggör ökad flexibilitet i såväl tid som rum. Denna flexibilitet bör tas tillvara också i hur kulturskolan organiserar sin undervisning. Bland annat kan kommuner i ökad utsträckning dela på resurs. Detta är intressant inte minst inom mer nischade utbud. Stadens samarbetar nära med såväl andra kommuner som Region Stockholm och statliga Kulturrådet i utvecklingen av dessa tjänster.

Digitaliseringen förändrar radikalt villkoren för såväl distribution av kultur som människors medievanor. Detta kan komma att innebära att bibliotekens kärna allt tydligare förskjuts från samlingen av fysiska medier till biblioteksrummet som en plats för olika aktiviteter. En tydlig utveckling av tjänster för ljudläsning och e-böcker är nödvändig för att erbjuda litteratur i format som människor i allt större utsträckning använder. Samtidigt är efterfrågan på fysiska böcker fortsatt stor i Stockholm. Ett införande av intelligent materialstyrning och ett logistiksystem som möjliggör en anpassning av aktiva bestånd vid stadens bibliotek och nya leveranslösningar skapar förutsättningar för att biblioteken fortsatt kan leva upp till stockholmarnas förväntningar om ett modernt bibliotek. Stadsbibliotekets digitala omställning kommer att kräva betydande investeringar i verksamhetsutveckling, kompetensutveckling och rekrytering. Övergången till fler digitaliserade processer leder på sikt till effektivare resursutnyttjande och frigör ytor i verksamhetens lokaler för efterfrågad verksamhet som kräver fysiska möten och mötesplatser. Samtidigt kräver förändringarna en omställning av kompetenser samt kontinuerliga investeringar i teknisk utveckling.

Talangutveckling

Stockholm är en av världens ledande kunskapsregioner där kulturella och kreativa näringar spelar en allt viktigare roll. För att behålla och stärka den positionen behöver staden skapa goda villkor för talangutveckling bland unga stockholmare samt för rekrytering av talanger nationellt och internationellt. På senare tid har musikbranschen initierat flera artistdrivna studioinitiativ och utbildningar i musikentreprenörskap. Kulturförvaltningen stöder den utvecklingen genom lotsning, kulturstöd och ökad samverkan med fastighetsägare och utbildningsaktörer. Liknande insatser behöver stimuleras inom fler konstområden och framförallt i glappet mellan skolåldern, högre utbildning och egen semiprofessionell verksamhet. Här finns framgångsrika offentliga, ideella och privata initiativ som behöver ges förutsättningar samordnas och utvecklas ytterligare. Goda exempel är här det samarbete som kulturförvaltningen har inlett med Region Stockholm för att främja talangutveckling bland unga filmare samt samarbetet kring Stockholms ungdomssymfoniorkester. Även relationen till de konstnärliga högskolorna behöver utvecklas ytterligare, bland annat för att stärka deras kontakter med stadens näringsliv.

Kulturskolan skapar förutsättningar för ungdomars konstnärliga och kulturella talangutveckling genom KAP – Kulturskolans Avancerade Program. Under 2021 görs en översyn av programmet för att sedan utveckla verksamheten och säkerställa kvaliteten. Förvaltningen ser möjligheter i att utveckla den talangutveckling som sker inom kulturskolan i samverkan med Region Stockholm.

Stöd till det fria kulturlivet och civilsamhället

De fria kulturaktörerna i Stockholm har haft stora svårigheter att genomföra sin verksamhet under pandemin. Hur hårt en verksamhet drabbats beror på olika faktorer så som finansieringsmodell, hur stora publikgrupper man har under normala omständigheter samt storleken på de fasta kostnaderna. Pandemins effekter kommer att ställa krav på omställning inom kultursektorn då hela branscher, så som scenkonst och musik, till stor del är tillfälligt utslagna. Inom EU har omsättningen minskat med 90 % för scenkonsten och 75 % musikbranschen. Uthyrningen av samlingslokaler i Stockholm har minskat kraftigt som en följd av pandemin och möjligheten att ha öppet är begränsad på grund av minskade intäkter och personalresurser. Flera aktörer har trots krisstöd, permitteringar och hyresrabatter stora utmaningar att klara sin verksamhet genom 2021 om restriktioner kvarstår under våren. En aspekt som kommer att få betydelse är förmågan att ställa om till nya digitala vanor hos kulturkonsumenterna och därmed nya intäktsmodeller. Förvaltningen har ett viktigt uppdrag i att stödja kulturlivet och förhindra att den kulturella infrastrukturen försvinner. Frågorna om hur detta bäst bör ske är fortsatt många och såväl staden som staten har tillsatt utredningar kring omställning och omstart av kulturlivet.

Genom att stödja och utveckla nya innovativa sätt att genomföra kulturevenemang kan kulturförvaltningen stärka stadens kulturliv. De sedan tidigare påbörjade satsningarna på innovation- och techområdet fortsätter med stärkta insatser. Effekterna av covid-19 kommer att prägla den kommande treårsperioden, men pandemin öppnar samtidigt upp för nya sätt och metoder att framgångsrikt genomföra evenemang. Evenemangsavdelningen genomförde under 2020 årets kulturnatt i digital form, med lyckat resultat. Den digitala aspekten i genomförande av kommande kulturevenemang kommer att utvecklas vidare och kombineras med fysiska program.

Det behövs ett förstärkt stöd till etablering och utveckling av kulturscener och arrangörer i Stockholm. Dans och cirkus är de två konstområden som har störst behov av nya scener. Under de senaste tio åren har området dans och samtida cirkus vuxit och utvecklats i Stockholm och staden är idag ett nationellt nav för dessa två scenkonstområden. Tillgången till produktionsplatser och scener är avgörande för koreografer, dansare, cirkusregissörer och cirkusartister för att kunna verka i staden. Möjligheterna att visa koreografernas och cirkusartisternas verk når dock inte sin potential idag då de befintliga scenerna inte räcker till. Om Stockholms vill fortsätta att vara ett nav för samtida scenkonst och vara en stad som erbjuder utövarna goda villkor för sitt konstnärskap behövs en satsning på en profilerad scen för de fria koreografernas produktioner. Det handlar främst om en mellanstor scen som kan komplettera Dansen Hus stora gästspelscen samt MDTs och Welds små scener. Stockholms stad har också brist på lokaler anpassade för samtida cirkus. För cirkusen är det inte bara en brist på en publik hemmascen det är också brist på permanenta lokaler för daglig träning och produktion. En dialog med staten, regionen och ledande aktörer på området påbörjades 2019. Det finns en samsyn om utvecklingsbehovet och en ambition från alla parter att ta nästas steg. Med proaktiva insatser som lotsning och riktat ekonomiskt stöd är det möjligt att aktivera

samverkan med aktörer som har förmåga att utveckla, driva och förvalta en publik scen för samtida dans och cirkus i Stockholm.

Under 2021 avses stadens första strategi för nattklubbar och livescener att antas. Denna slår fast att Stockholm ska vara en nattklubbs- och livescensvänlig stad. Nattklubbar och livescener är en central del av vår attraktiva stad och utgör kärnan i nattelivet. Ingen storstad är komplett utan nattelivet och strategin ska bidra till att underlätta återöppnandet av en nattklubbs- och livescensvänliga stad anpassad utifrån det nya läge pandemin resulterat i. Insatser inom området innebär ett helt nytt fokusområde för staden, och nya förväntningar på, stadens bolag och förvaltningar. För att uppnå strategins förväntningar kommer Kulturförvaltningen behöva utveckla såväl lotsning som kulturstöd.

För att långsiktigt skapa bättre förutsättningar för lokalt kulturliv och säkrare stödgivning till civilsamhället kulturaktörer krävs förändringar i vissa av kulturförvaltningens stöd. Samlingslokalerna i Stockholm utgör en infrastruktur för kultur i form av lokaler och personal. Verksamheterna ska möta stockholmarnas behov av mötesplatser och har potential att ge fler möjlighet till eget skapande och att möta professionell kultur lokalt. Förvaltningen har påbörjat ett proaktivt förändringsarbete tillsammans med samlingslokalerna och i samverkan med stadsdelsförvaltningarna. Förvaltningen ser att prioriteringar och stärkt stöd till verksamheter där förmågan finns att utveckla kompetens, service och faciliteter kan bidra till att skapa ett starkt bestånd av samlingslokaler som bättre möter invånarnas engagemang och behov. Stockholm växer och samlingslokalerna bör även vara strategiskt belägna utifrån ett geografiskt perspektiv. Viktiga målgrupper såsom barn- och unga samt funktionsnedsatta ska ges ännu bättre möjligheter att träffas för kultur och möten. Dagens system för nolltaxa möter inte utvecklingsbehoven på detta område. En ny modell för hur nolltaxeföreningars verksamhet kan prioriteras behöver därför utvecklas.

Stadens stödform till studieförbunden bygger idag till stor del på verksamhet som redan är genomförd och därmed blir uppföljningen och kontrollen mycket svår. Stadens revisorer har också påpekat att uppföljningen och dokumentationen av studieförbundens verksamhet inte är tillräcklig. Mot bakgrund av detta, och det fusk som på senare tid uppdagats inom studieförbundens verksamhet, behövs det skapas en ny säkrare stödform.

Kultur i stadsplaneringen

En stad som växer med Stockholms takt utmanar, men skapar samtidigt förutsättningar att utveckla den kulturella infrastrukturen. Att stärka den kulturella infrastrukturen är en viktig del i det offentliga stödet. Kulturförvaltningen deltar tidigt i olika plan- och utvecklingsprocesser och arbetar för att kulturlivets olika platser och scener bereds utrymme.

För att Stockholm ska kunna växa med ett livskraftigt kulturliv krävs att kulturlivets behov och förutsättningar blir en ännu tydligare del i stadens olika stadsutvecklingsprocesser. Målet är att skapa utrymme för de kulturverksamheter invånarna i Stockholm har rätt att förvänta sig och att därtill ge kulturaktörer förutsättningar att ta plats i en sådan omfattning att Stockholm stärker sin position som kulturstad. På så sätt blir Stockholm en fortsatt attraktiv stad för såväl invånare som besökare.

Många delar av Stockholm kommer att utvecklas och omvandlas under det kommande decenniet. Genom kulturdriven stadsutveckling tas varje områdes kulturpotential till vara. Det handlar om kulturmiljöer som bevaras, lokaler som byggs och anpassas för kulturverksamheter, nya trygga miljöer med professionellt kulturutbud som riktar sig till såväl

barn och unga som äldre samt offentlig konst på torg och i parker. Också civilsamhällets och folkbildningens behov av samlings-, mötes- och utbildningslokaler är en del av Stockholms kulturdrivna stadsutveckling.

I linje med översiktsplanen tas kulturunderlag fram i planeringen. Kulturförvaltningen vill utveckla och införa en ny praxis där kulturlivsanalyser och kulturmiljöanalyser blir de underlag som regelmässigt tas fram i områden med en stor eller strategiskt viktig utveckling.

I Slakthusområdet har kulturförvaltningen genom uppdrag i samverkan med andra förvaltningar tagit initiativ till ett särskilt kulturprogram. Grunden för ett kulturprogram är de gemensamma intressen av kulturetableringar och välbevarade kulturmiljöer som delas av byggaktörer, fastighetsutvecklare, kulturaktörer, invånare och besökare samt staden. Kulturförvaltningen bedömer att kulturprogram är ett bra sätt att konkretisera kulturdriven stadsutveckling och ser de processer som resulterar i kulturprogram som mycket positiva. Slakthusområdet blir Stockholms första område med ett kulturprogram, fler ska följa.

Samverkan i stadsutvecklingen är en nyckelfråga för att nå framgång när det gäller kulturetableringar. Förslaget till Stockholms kulturstrategiska program tar också upp samverkan med regionen och staten liksom betydelse av att förvaltningar och bolag inom staden samarbetar i denna fråga. Gemensamma uppdrag inom staden, likt det i Slakthusområdet, ger en bra kraftsamling för kulturfrågor och konkret riktning för att i tidiga skeden kunna säkerställa viktiga förutsättningar.

Kulturförvaltningen förutser att Stockholms kulturella infrastruktur kommer att kräva finansiering av såväl investeringar som drift. Gemensam användning av mer flexibla lokaler är ett givet framtidsscenario. I den kulturdrivna stadsutvecklingen prövas nya modeller för finansiering av gemensamma anläggningar. Nya koncept för kulturlokaler som delas av flera verksamheter tas fram och genom markanvisningsavtal där kostnader fördelas på flera aktörer skapas incitament för samverkan och konkreta kulturetableringar. Kulturförvaltningen svarar för en överblick när det gäller behov av kulturell infrastruktur och bidrar med planeringsunderlag. Den lotsande och lösningsorienterade arbetsmodellen för kulturetableringar tas nu ett steg vidare in i en mer målriktad planering av framtidens kulturarenor, stora som små.

För att sänka trösklar och erbjuda meningsfulla fritidsaktiviteter nära barnens vardag är stadens skollokaler Stockholms viktigaste arenor efter skoltid och under helger. Det finns redan många goda exempel på hur både kulturskolan, det fria kulturlivet genom Kulan, samt föreningslivet tar plats i befintliga skolor. Men utmaningarna är många då förutsättningarna inte är optimala. Genom att vid nyproduktion av skolor redan i planeringsskedet tänka in kulturlivet som möjlig hyresgäst och användare går det att göra stora samhällsekonomiska vinster. Varje skola som planeras för ett ökat sambruk med kulturlivet bidrar till att fler barn och unga kan möta kultur i sin vardag, fler aktörer från civilsamhället och kulturföreningar får ökade tillgång till lokaler, stärker sin verksamhet och når därmed fler medborgare. Skolan blir samtidigt en mer central plats i människors vardag och når en högre nyttjandegrad. Inte minst blir skolan en än mer dynamisk och kreativ arena som stärker elevernas utveckling. Idag finns redan etablerad samverkan mellan Sisab, utbildningsförvaltningen och idrottsförvaltningen. Men uppdraget behöver vidgas så att även kulturlivet arbetas in tidigt i processen.

Kunskap om kulturmiljöer är centralt i stadens förvaltning och utveckling för att säkra en långsiktigt hållbar samhällsutveckling, i synnerhet när Stockholm växer i nuvarande takt.

Stadsmuseet arbetar med att utveckla och förmedla kunskapen om stadens stora kulturhistoriska värden. Under kommande år behöver omfattande insatser genomföras för att, bland annat, öka kunskapen om parker och trädgårdar, om många områden i ytterstaden samt om bebyggelsen i Gamla stan. För att stödja staden som förvaltare och utvecklare av byggnader och miljöer ska Stadsmuseet bistå med expertstöd i kulturmiljöfrågor och bidra med kvalificerade kunskapsunderlag så som kulturhistoriska inventeringar, vårdprogram och kulturmiljöanalyser.

Trygga platser för kultur

En ökad tillgänglighet och öppenhet ställer krav på att kulturens platser och lokaler är trygga för medarbetare och besökare. Förvaltningen har under de senaste åren arbetat intensivt med säkerhets- och trygghetsfrågor. Arbetet har gett resultat i form av en kraftig nedgång av antalet anmälda brott vid stadens evenemang samt ett minskat antal ordningsstörningsincidenter inom bibliotekets öppna verksamheter. Stadens bibliotek har dagligen ett stort antal besökare och det är fortsatt viktigt att säkerställa tillgängliga, funktionella och trygga biblioteksrum. Med erfarenhet från de trygghetsrenoveringar som genomförts ibland annat Högdalen och Rinkeby finns erfarenhet och koncept för hur andra bibliotek kan anpassas och göras tryggare. Genom ytterligare lokalinvesteringar kan koncepten spridas till fler lokaler.

Genom att erbjuda ett brett och samordnat utbud av lokal kultur och fritid bidrar kulturförvaltningen till en tryggare stad. Kulturförvaltningens bedriver verksamhet i alla stadsdelar och på så sätt tillgängliggörs kulturlivet för fler samtidigt som det bidrar till rörelse och aktivitet över hela staden. I samverkan med stadsdelsförvaltningarna prioriterar kulturförvaltningen lokala åtgärder som kan bidra till stadens övergripande mål om att inte ha något särskilt utsatt eller utsatt område. För detta ska kulturförvaltningen prioritera, och på olika sätt delta i, stadens platssamverkansarbeten och platsaktivering med särskilt fokus på så kallade särskilt utsatta och utsatta område. När alla har möjlighet att ta del av kulturupplevelser och utveckla sina skapande förmågor bidrar detta i förlängningen till ett mer hållbart samhälle präglat av delaktighet i linje med kulturnämndens uppdrag för 2021 att tillsammans med kommunstyrelsen vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 16 om Fredliga och inkluderande samhällen.

Trygghet kan skapas av att boende och verksamma i en stadsdel engageras i det platsens historia, kultur och delade värden. I samarbete med stadsdelsförvaltningar, civilsamhälle, näringsliv och andra aktörer arbetar Stadsmuseet uppsökande med samtidsdokumentation och programverksamhet. Museets närvaro och engagemang kan skapa större intresse för platsen och dess historia. Det etnologiska kompetensen inom avdelningen behöver stärkas för att vidmakthålla och utveckla denna verksamhet.

Skapa förutsättningar för biblioteken att genomföra sitt demokratiuppdrag

Biblioteken har genom bibliotekslagen ett viktigt demokratiuppdrag. Tillgången till information och kunskap är grundläggande för en fri åsiktsbildning och för deltagande i det demokratiska samhället. Bibliotekets demokratiska uppdrag har blivit särskilt tydligt under pandemin då många, trots rådande restriktioner, har sökt sig till stadens bibliotek.

Digitaliseringen kan göra kulturen mer tillgänglig och inkluderande, men kan också vidga klyftorna mellan mer eller mindre erfarna användare. Den digitala klyftan rör såväl informationsutanförskap som tekniskt utanförskap. Biblioteket tar ett stort ansvar i att

överbrygga digitala klyftor, exempelvis genom IT-handledning. Biblioteket tar även ett stort ansvar för att fylla det behov av digital medborgarservice som många idag saknar. Att erbjuda tillgång till teknisk utrustning som idag krävs för att söka jobb, utbildning eller att kommunicera med myndigheter, företag och andra förvaltningar är också ett viktigt uppdrag för stadens bibliotek. Det råder idag ett underskott av offentligt tillgänglig IT-utrustning för stockholmarna.

I dagens överflöd av information är det viktigare än någonsin att alla har förmågan att ta till sig information, sätta den i ett sammanhang samt avgöra om den är korrekt. Bibliotekens arbete med att stärka medborgarnas medie- och informationskunnighet är viktigare än någonsin. Som en aktör i det livslånga lärandet är biblioteket en viktig partner till näringsliv, civilsamhälle och akademi för öppen innovation och entreprenörskap.

Biblioteken behöver rustas för att vara fortsatt relevanta inom sitt demokratiarbete och som kunskapsresurs i samhället när digitaliseringen av samhällsfunktioner och mediekonsumtion accelererar. Medarbetarna har ett stort behov av ökad kompetens inom medie- och informationskunskap för att kunna möta de behov av samhällsservice som stockholmarna förväntar sig. Biblioteket behöver även utveckla metoder för att undersöka användares beteenden, motivation och drivkrafter. Utifrån dessa kan sedan tjänster designas som möter användarnas önskemål.

Ett aktivt miljöarbete

Kulturförvaltningen ska bidra till klimatmedvetenhet både hos medarbetare och målgrupper. I verksamheter som kräver förbrukningsmaterial ska alltid miljövänliga alternativ väljas. Kulturförvaltningen verkar för att samtliga lokaler ska ha klimatsmart belysning. Förvaltningens fordon ska endast använda miljövänligt bränsle/energi och köras på ett miljövänligt effektivt sätt.

Stockholm är en av de ledande miljöstäderna i Europa och har bland annat tagit fram en klimathandlingsplan. Idag saknas dock återbruk av byggnader, i stället för nybyggnation, som ett perspektiv i klimatarbetet. Detta trots att stadsbyggnadsnämnden i budgeten för 2021-2023 har utpekats att "med hänsyn till kulturhistoriska och miljömässiga värden ha en restriktiv hållning till rivning av befintlig bebyggelse" och miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag att fortsätta arbetet med handlingsplan för cirkulärt byggande, i samverkan med exploateringsnämnden. Byggsektorn står för nästan 40 procent av de globala växthusgasutsläppen och för 20 procent av de svenska utsläppen. I arbetet för att minska utsläppen kan kulturmiljöperspektivet spela en roll.

För att utveckla perspektivet återbruk ser kulturförvaltningen över möjligheterna att inrätta en kulturmiljölots med inriktning hållbarhet och återbruk av byggnader som kombinerar hänsyn till kulturhistoriska värden med miljömässig hållbarhet. Tjänsten skulle bland annat verka för att kulturförvaltningen, i samverkan med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret, samt miljö- och hälsoskyddsnämnden, bidrar till bevarande och återbruk av kulturmiljöer och betydelsen av detta i stadens hållbarhetsarbete och för att uppnå klimatmålen.

Fastighetsaktörer och förvaltare är en viktig målgrupp och samverkanspart. Samverkan med universitet och högskolor är också relevant för att stärka stadens arbete inom miljömässig hållbarhet och bevarade kulturmiljöer och därmed minskade rivningar.

Bokhanteringen och transportererna mellan biblioteken utgör idag en omfattande logistikutmaning. Stockholms stadsbibliotek ser därför ett behov av att etablera ett

centralmagasin för effektiv och intelligent materialstyrning. Detta skulle innebära stora möjligheter till minskad miljöpåverkan och kostnadskontroll för upphandlade transporttjänster. Genom att fokusera bibliotekens bestånd i bibliotekslokalerna till efterfrågat och aktuellt material frigörs även ytor för samverkan, programutveckling och läsfrämjande. Intelligent materialstyrning innebär att ett lokalt biblioteks bestånd anpassas efter demografiska profiler, användning och personalens parametrar. Ett centralmagasin skulle också möjliggöra en framtida utveckling av nya leveransmetoder ut till stockholmarna via ombud och till andra platser än biblioteken. Ett centralmagasin kombinerat med ett system för intelligent materialstyrning skulle medföra ett effektivare resursutnyttjande av bibliotekets samlade resurser.

Kulturförvaltningen har under 2021 etablerat ett materialmagasin för Stockholms musei- och konstverksamheter med Liljevalchs som ansvarig för logistiken. Tio aktörer har aktiverats för att skapa ett gemensamt materialmagasin med fokus på återvinning av utställningsrekvisita med samarbete kring miljö och återvinning. Samarbetet ska utvecklas till att omfatta fler aktörer leder till ett nya ekonomiskt och miljömässigt hållbara sätt att arbeta.

Effektiv lokalförsörjning och vård och magasinering av samlingar

Kulturförvaltningen undersöker möjligheten att använda förvaltningens administrativa lokaler mer flexibelt. Eftersom förvaltningen har lokaler på ett stort antal adresser över hela staden finns det goda förutsättningar att öka närvaron i olika delar av staden samtidigt som vi effektiviserar lokalutnyttjandet och minskar resandet. Detta ligger helt i linje med Agenda 2030. Förvaltningen har inlett ett samarbete med Stadsarkivet kring samnyttjande av administrativa lokaler, men vill gärna se samarbete med fler förvaltningar framöver. Förvaltningen undersöker även möjligheterna att hitta extern finansiering för att kunna jobba mer experimentellt med coworking-lösningar så att medarbetare kan sitta på olika platser i staden.

Stockholms stadsbibliotek förhär i dagsläget ca 32 000 kvm fördelade på 39 adresser. Som en del i att skapa attraktiva bibliotek som lockar till fysiska besök bör ett antal av biblioteken genomgå upprustningar. Behovet av underhåll och modernisering av lokalerna är stort och kommer att bli större. Dels behöver biblioteksrummen ständigt utvecklas för att fungera för fler besökare, ny teknik och mer verksamhet. Dels behövs ett kontinuerligt underhåll av biblioteksmiljöerna.

Upprustningsrenoveringen av stadsbiblioteket vid Odenplan saknar finansiering för nödvändig underhållsrenovering av avloppsstammar och el. Antingen behöver nuvarande projekt kompletteras eller så kommer stadsbiblioteket de kommande åren behöva gå genom ytterligare nödvändiga renoveringar med tillhörande begränsningar i service och drift gentemot stockholmarna. Upprättandet av ett centralmagasin för Stockholms stadsbibliotek möjliggör verksamhetsutveckling av nuvarande magasinssytor vid Odenplan med fokus på möten, medskapande och aktivitet. Ett verksamhetsutvecklingsprogram för biblioteksverksamheten vid Odenplan är under utformning.

Biblioteken får idag många frågor om hjälp med ärenden av medborgarservicekaraktär. Biblioteken söker nu samverkan med stadsdelarna kring medborgarservice. Samlokalisering och samarbete mellan medborgarkontor och bibliotek säkerställer både ett mer effektivt nyttjande av stadens resurser och en bättre service.

Kulturskolan bedriver i första hand verksamhet i egna lokaler med förstahandskontrakt och i

skolor runt om i hela staden. Kulturskolan vill under planperioden öka den geografiska tillgänglighet över staden samtidigt som verksamheten har behov av ändamålsenliga och funktionella lokaler som är anpassade för kulturell och konstnärlig verksamhet. Kulturskolan behöver fortsätta att fördjupa samverkan med utbildningsförvaltningen och etablera samverkan med friskolor och andra kulturaktörer och förvaltningar för att få tillgång till lämpliga lokaler och för att effektivt nyttja stadens resurser. Den antagna samverkansöverenskommelsen med utbildningsförvaltningen om skolans lokaler är en bra utgångspunkt i arbetet. En långsiktig lokalstrategi behöver förankras och utgå från verksamhetslokaler på strategiskt utvalda platser med god infrastruktur och som är lättillgängliga från många stadsdelar.

Ett flertal av Kulturskolans egna lokaler är kraftigt eftersatta vad gäller underhåll och viss funktionalitet. Det finns stora behov av renovering, lokalanpassning och brand- och säkerhetsinvesteringar. Samtidigt behöver instrument kontinuerligt bytas ut och ny musik- och filmteknik köpas in. Även anpassningar av Kulturskolans scener behöver göras för bättre tillgänglighet, exempelvis med hörselslingor, LED-belysning och ljudteknik.

Stadsmuseets samlingar utgör en stor tillgång för staden, men innebär också en kostnadskrävande förvaltning vad gäller lokaler, vård och tillgängliggörande. En samling som förvaltas aktivt utvecklas genom både förvärv och gallring, men ofrånkomligt är att den med tiden växer. Förutsättningar i lokaler, vård och tillgängliggörande för säkerhet och långsiktigt bevarande ändras och kontinuerliga uppgraderingar är nödvändiga. Under kommande år blir en stor uppgift att ta hand om fynden från de arkeologiska grävningarna vid Slussen. Den offentliga konsten är kultur som stadens medborgare och besökare kan ta del av i sin vardag oavsett var i staden man befinner sig. Tack vare enprocentregeln finns det mycket offentlig konst i Stockholm. Samlingen växer kontinuerligt och nya behov tillkommer. Under det senaste dryga decenniet har konsten på allmän platsmark vuxit med drygt tio procent.

Kompetensutveckling

Kulturförvaltningens samtliga avdelningar ser övergripande ett stort behov av kompetenshöjning inom det digitala området, både vad gäller användningen av och utvecklingen av ny teknik. Det EU-finansierade projektet *Digit or die* som pågår till och med 2022 och är en kompetensutvecklingssatsning inom digitalisering för alla förvaltningens medarbetare. I projektet kommer medarbetarna att utveckla attityder, färdigheter, förståelse och tankar kring digitala vanor. Målet är att kulturförvaltningen ska bygga en förändringsbenägen och flexibel organisation för digital utveckling för att kunna utnyttja digitaliseringens möjligheter och hantera dess utmaningar.

Kulturskolan står inför uppdraget att nå nya målgrupper, bredda och digitalisera utbudet och förbättra tillgängligheten. Kompetensförsörjning är en nyckelfråga för framtidens Kulturskola då pensionsavgångar väntar och det samtidigt finns en stor efterfrågan på nya kompetenser för att möta utvecklingsbehovet av digitalisering och nyare estetiska uttryck. Under planperioden kommer kulturskolans kompetensförsörjningsplan att revideras för att säkerställa en kompetensväxling för ett breddat och digitaliserat utbud. Det finns ett ökat behov av att möta barn och unga på ett uppsökande och relationellt sätt i deras egen miljö samt utökad kompetens för undervisning och verksamhet i stora grupper och i digitala kanaler.

Medeltidsmuseet vill i än högre grad ta plats som Stockholms arkeologiska museum, som främjar, överblickar och dokumenterar arkeologin i staden. I detta ingår att långsiktigt verka

för att stärka forskningen inom området och att nära samarbete med universitet och högskolor. För att kunna uppnå detta behöver den arkeologiska kompetensen inom museet stärkas.

Ledarskapet hos kulturförvaltningens chefer i en föränderlig och digital tid behöver utvecklas.

Finansiering och intäktsmodeller

Ett minskat antal besökare och deltagare i kulturförvaltningens verksamheter har under pandemin lett till en betydande minskning av intäkter. Det är i dagsläget oklart när de restriktioner som försvårar fysiska möten och genomföranden av fysiska kulturevenemang försvinner helt. Det kommer troligtvis dröja innan det internationella resandet tar fart igen, vilket slår hårt, exempelvis mot stadens museer. Förvaltningens intäkter är också beroende av den ekonomiska utvecklingen, både i Sverige och internationellt. I dagsläget finns det risk för en ekonomisk avmattning under de närmaste åren. Förvaltningen följer utvecklingen noggrant och har med den i prognoserna. Samtidigt är det mycket möjligt att det efter pandemin kommer att ske samma "explosion" av kultur, evenemang och nöjen som historiskt sett har följt på tidigare stora pandemier och kriser.

Förvaltningen planerar för att genomföra verksamheten så kostnadseffektivt som möjligt, genom effektivt lokalutnyttjande och samverkan med andra aktörer. Viktiga samverkansområden är, bland annat, de som identifieras i förslaget till stadens kulturstrategiska program.

Stockholmia, forskning och förlag ingår i avdelningen Museer och konst och har uppdraget att genom förlagsverksamhet och forskarnätverk initiera och förmedla ny forskning om Stockholm. Stockholm. Som organisatör av ansökningssystemet PRISMA är Stockholmia stadens medelsförvaltare av forskningsprojekt. Här finns goda möjligheter till fler samarbeten och extern finansiering. För att möjliggöra detta måste verksamheten dock ha grundläggande egna resurser.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Kommunfullmäktiges förslag till driftbudget för 2021 och plan för 2022 och 2023 är antagna i samband med beslutet om verksamhetsplan 2021. Förvaltningens uppdrag ska genomföras inom tilldelad budgetram.

Kostnadsutvecklingen för löner, hyror och prisindexeringar kommande år bedöms som normal medan intäktsutvecklingen är mer osäker. En normal kostnadsutveckling motsvarar för nuvarande organisation en årlig kostnadsökning med i snitt 16,8 mnkr. Intäkts- och kostnadsutveckling kommande år ställer därför fortsatt höga krav på kostnadseffektivitet, bland annat genom effektivt lokalutnyttjande och samverkan.

Förvaltningen redovisade ett underskott med 5,4 mnkr för 2020. Underskotten kan i sin helhet hänföras till de ekonomiska konsekvenserna som pandemin medför. De ekonomiska konsekvenserna med anledning av pandemin har hittills varit betydande. Störst påverkan finns på intäktssidan. Pandemin medför även en större osäkerhet kring intäkts- och kostnadsutvecklingen för kommande år. Budgetföljsamhet och prognossäkerheten kommer fortsatt att vara fokusområden. Minskade besöksantal, stängda verksamheter, begränsade möjligheter och omställningar kommer att ge lägre intäkter över tid. Även vid en återhämtning bedöms intäktsnivåerna återhämta sig långsamt.

Förvaltningen identifierar stora behov av investeringar i verksamheterna. Behovet av investeringar överstiger investeringsplanen för 2022-2024.

3.1 Drift

Kommunfullmäktiges förslag till driftbudget för 2021 och plan för 2022 och 2023 är antagna i samband med beslutet om verksamhetsplan 2021. Enligt kommunfullmäktiges plan kommer nämndens nettobudget att minska med 6,2 mnkr mellan 2021 och 2022. Minskningen avser flera tidsbestämda satsningar som ingick i VP 2021.

Mnkr	VP 2021	Behov 2022	Behov 2023	Behov 2024
Kostnader	1 085,3	1 097,5	1 114,3	1 131,4
Varav kapitalkostnader*	22,0	22,0	21,0	17,9
Intäkter	- 96,4	- 98,4	- 98,4	- 98,4
Netto	988,9	999,1	1 015,9	1 033,0
KF:s plan	988,9	982,7	982,7	982,7
Differens mot KF:s plan	0,0	16,4	33,2	50,3
Differens mot föregående år		16,4	16,8	17,1

*Kapitalkostnaderna är beräknade på befintliga, pågående och beslutade investeringar.

Kulturförvaltningens intäkts- och kostnadsutveckling för perioden 2022 - 2024 visar en differens mot kommunfullmäktiges plan för perioden. Differensen avser normal kostnadsutveckling för löner, hyror och prisindexeringar förutsatt nuvarande organisation.

Kulturstrategiska staben

Staden har infört ett gemensamt system för diarium och ärendehantering, eDok. Kulturförvaltningen kommer att införa eDok hösten 2021. I samband med övergången till eDok kommer nuvarande handläggargröd inte längre att utvecklas och befintligt verksamhetssystem för diarium och ärendehantering, Platina, kommer att fasas ut. Kulturstrategiska staben identifierar därför behov av att införa ett nytt verksamhetssystem som erbjuder etablerade metoder för att integrera mot stadens olika plattformar/system såsom e-tjänsteplattformen, Agresso och eDok. Ökade driftkostnader beräknas med 1,0 mnkr årligen samt införande kostnad år 2022 beräknas med 3,0 mnkr.

Evenemang

Evenemangsavdelningen driver sin verksamhet i stor utsträckning projektbaserat vilket innebär att verksamheten anpassar sig väl till förändringar. Avdelningen har dock en kostnadsbas som ökar i snabbare takt än intäkterna vilket påverkar marginalen. När besöksantalen ökar på evenemangen så ökar också kostnaderna, exempelvis STIM-kostnaderna som är direkt kopplat till besökarantalet. Avdelningen har ingen intäktskoppling till antalet besökare så ökade evenemangskostnader finansieras av de marginaler som löpande blir mindre i takt med exempelvis årliga löneökningar. Då stora delar av verksamheten måste planeras om under 2021 och 2022 med anledning av pandemins effekter, finns det dock möjligheter till anpassning och utveckling av tidigare evenemang och dess kostnader. Pandemin kommer kräva en "omstart" för evenemangen men avdelningen ser detta som en stor möjlighet till att utveckla och förbättra verksamheten.

Liljevalchs

En hyreskostnadsökning 2021 för Liljevalchs konsthall och tillbyggnaden uppgår till totalt 19,4 mnkr enligt genomförandebeslut. Invigning av Liljevalchs+ planeras till sommaren 2021. Under perioden tillförs totalt 6,1 mnkr för den utökade verksamheten och till hyreshöjningen totalt 14,1 mnkr. Kostnader för ökad hyra om 3,1 mnkr ska finansieras med ökade intäkter i och med fler besökare.

Ett engångsbelopp med 0,5 mnkr ingår i VP 2021 för invigningen av Liljevalchs+. Entréavgifterna höjdes 2021 från 80 kronor till 100-120 kronor och avgifterna förväntas ligga kvar under perioden. Nya tjänster inrättas successivt under perioden 2021-2023 för den utökade verksamheten.

Museer och konst

Museer och konst står inför en utmaning under kommande år så länge effekterna av pandemin påverkar museernas besökare. En fortsatt pandemi är den enskilt största risken för avdelningens ekonomi de närmaste åren då intäkterna minskar när museerna är stängda. Flera inställda aktiviteter innebär förluster i intäkter för visningsverksamheten, stadsvandringarna, försäljningen och för uthyrnings- och eventverksamheten.

Även om pandemin klingar av kan det dröja innan verksamheterna fullt ut återgå till det läge som rådde innan pandemin. Det kan dröja länge innan det internationella resandet tar fart igen vilket påverkar främst besökarna på Medeltidsmuseet och därmed även intäkterna.

Biblioteken

Pandemin har lett till sänkta intäkter under 2020 och förväntas även påverka innevarande års intäktsnivåer. Dels på grund av minskade besök och utlån men främst på grund av tillfälligt förändrade lånevillkor och slopad reservations- och förseningsavgift. Förvaltningen räknar även med minskade intäkter från uppdragsverksamheten som delvis varit pausad under pandemin. Då lånevillkor och avgifter återgår till det normala så förväntas också intäkterna öka. Men det kan dröja innan intäkterna åter når normala nivåer.

Avdelningen noterar att biblioteken behöver rustas för att vara fortsatt relevanta inom sitt demokratiarbete och som kunskapsresurs i samhället när digitaliseringen av samhällsfunktioner och mediekonsumtion accelererar. Detta kommer under kommande år att kräva resurser dels för teknisk utveckling av digitala bibliotekstjänster men även resurser för verksamhetsutveckling, kompetensutveckling och rekrytering. Även digitala medier samt infrastrukturen för förmedling och utveckling av dessa lyfts som ett område där behovet av förstärkta resurser är stort.

Kulturskolan

Den rådande pandemin påverkar samtliga av förvaltningens verksamheter och kan fortsätta ge avtryck kommande år. För kulturskolans del kan deltagandet i kursverksamheten påverkas även de kommande åren, beroende på pandemins utveckling. Hur målgruppens beteende och intäkterna påverkas på längre sikt återstår att se. Utvecklingen av deltagande i fysisk verksamhet respektive digital verksamhet över tid är frågor som kommer att följas upp löpande.

Intäkterna och verksamheten påverkas också av den demografiska utvecklingen och avdelningens förmåga att erbjuda ett relevant kursutbud som efterfrågas av målgruppen.

Intäkterna påverkas även av möjligheterna att hyra ut lokaler på tider då dessa inte används av verksamheten.

Målsättningen är en budget i balans samtidigt som kursutbudet ska vara relevant och deltagandet ska breddas. Verksamheten behöver också parera ökade lönekostnader, kapitalkostnader och de kostnadsmässiga behov som uppstår över tid till exempel i samband med utvecklingen av en mer digital kulturskola.

3.2 Investeringar

Kommunfullmäktiges förslag till investeringsbudget för 2021 och plan för 2022 och 2023 är antagna i samband med beslutet om verksamhetsplan 2021.

Investeringsplan, mnkr	VP 2021	Plan 2022	Plan 2023
Utgifter	11,3	6,3	6,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0
Netto	11,3	6,3	6,3

Behov av utökade investeringsmedel

Utöver investeringsplan identifierar förvaltningen flera investeringsprojekt som inte ryms inom investeringsplanen men som bedöms som nödvändiga för verksamheten.

Tillkommande behov av investeringsmedel (mnkr)	Avdelning	2022	2023	2024
Ny del av medeltidsmuseets basutställning	Museer och konst	0,5	2,0	
Rum för pedagogik - Stadsmuseet	Museer och konst		0,5	1,5
System för intelligent materialstyrning IMMS	Stockholm stadsbibliotek			6,0
Östermalm, renovering	Stockholm stadsbibliotek		1,6	0,7
Hörselslingor	Stockholm stadsbibliotek	0,5	0,5	0,5
Asplund, utveckling, inre miljö	Stockholm stadsbibliotek		10,0	
Asplund, re-investering i sorteringsverket Svea	Stockholm stadsbibliotek		6,0	
Asplund, läs och larm	Stockholm stadsbibliotek	12,0		
Asplund, nätverk	Stockholm stadsbibliotek	3,0		
Tensta, etablering av nytt bibliotek	Stockholm stadsbibliotek	2,7		
Etablera logistiknod	Stockholm stadsbibliotek	2,0		
Inbrotts- och utrymningslarm, flera bibliotek	Stockholm stadsbibliotek	0,8	0,2	0,4
Ombyggnad/modernisering/utrustning Årsta	Kulturskolan/Stockholm stadsbibliotek	5,5		
Brand/säkerhet i lokalerna	Kulturskolan	0,9	0,5	0,5
Totalt		27,9	21,2	9,5

Investeringsbehov för eventuell etablering av biblioteksnod i Liljeholmen med start 2024 tas

inte upp i tabellen.

Museer och konst

Ny del av Medeltidsmuseets basutställning

Medeltidsmuseet ska fortsatt stärkas i rollen som Stockholms arkeologiska museum och därmed behöver den forntida historien inlemmas i basutställningen. Precis som i resten av basutställningen ska den nya delen ha sin bas i arkeologiska utgrävningar och i fynd från Stadsmuseets samlingar.

Rum för pedagogik - Stadsmuseet

Stadsmuseet vill utveckla ett flexibelt rum för pedagogisk verksamhet. Ytan ska kunna användas både till skolundervisning och till för verksamhet riktad mot yngre barn.

Stockholms stadsbibliotek & Kulturskolan

En omfattande ombyggnad och modernisering av bibliotek och kulturskola i Årsta har aktualiserats tillsammans med hyresvärden Familjebostäder. Projektering pågår och arbetena förväntas kunna påbörjas under första halvåret 2021.

Stockholms stadsbibliotek

Under 2021 färdigställs det nya Tranströmer, projektet försenades till följd av pågående pandemi. Stockholms stadsbibliotek har i nuläget inga projekt med genomförandebeslut i plan. Dock noterar avdelningen att behovet av underhåll och modernisering i nuvarande lokaler är stort. Detta inkluderar trygghetsskapande åtgärder för att skapa lokaler som är trygga för besökare och medarbetare. I dagsläget har trygghetsskapande åtgärder genomförts i samband med projekt i exempelvis biblioteken i Högdalen, Norra Djurgårdsstaden och Rinkeby.

Asplundhuset

I stadsbiblioteket vid Odenplan pågår nu, i Fastighetskontorets regi, en upprustningsrenovering. Det kan dock konstateras att finansiering saknas för att åtgärda de mycket stora underhållsbehov som byggnaden har behov av. Här kan särskilt nämnas avloppstammar och el. För avdelningen är en förnyelse av skalskydd, sorteringsverk samt viss utveckling av de publika verksamhetsytorna särskilt angeläget.

Säkerhetsinvesteringar i bibliotek

Kulturförvaltningens publika arenor ska upplevas som trygga och säkra för både personal och besökare. Det trygghets- och säkerhetsförebyggande åtgärder som vidtas, ska reducera möjligheten till uppkomst av oväntade eller oönskade händelser som medför avbrott i den dagliga verksamheten, eller påverkar arbetstagarnas eller besökares hälsa och välmående. Som ett led i detta förebyggande arbete är vi i dag i behov av utbyte och komplettering av säkerhetsteknik i några av våra bibliotekslokaler. Investeringarna avser framför allt brand-, inbrotts- och passersystem

Tillgänglighetsanpassning i bibliotek

Biblioteken ska vara en inkluderande och välkomnande mötesplats för alla. Som en del av att tillgängliggöra bibliotekets alla lokaler finns behov av att komplettera lokalerna med hörselslingor och investeringsmedel för att göra detta.

Kulturskolan

Ett flertal av Kulturskolans egna lokaler är kraftigt eftersatta vad gäller underhåll och viss funktionalitet. Det finns stora behov av renovering, lokalanpassning och brand- och säkerhetsinvesteringar. Samtidigt behövs instrument kontinuerligt bytas ut och ny musik- och filmteknik köpas in. Även anpassningar av Kulturskolans scener behöver göras för bättre tillgänglighet, exempelvis med hörselslingor, LED-belysning och ljudteknik.

4 Lokalförsörjningsplan

4.1 Inledning

Lokalförsörjningsplanen är ett verktyg för att staden på lokal och central nivå ska kunna planera det långsiktiga behovet av lokaler. Den utgör ett viktigt led i arbetet med att uppnå ett effektivt resursutnyttjande och ska ligga till grund för en stadsövergripande lokalresursplan.

Kulturförvaltningen har knappt 100 hyresavtal i staden. Lokalbeståndet om ca 70 000 m² domineras av bibliotek och lokaler för kulturskolans verksamhet. Den totala hyreskostnaden under 2021 uppgår till ca 150,5 mnkr enligt lokal databasen LOIS samt kända tillägg. Detta motsvarar 15,2 procent av förvaltningens nettobudget.

Förvaltningen strävar efter att inneha funktionella lokaler för att upprätthålla den nivå av kulturutbud som Stockholm idag har samt det övergripande målet att alla i Stockholm kan ta del av kultur.

4.2 Annan kommunal verksamhet

4.2.1 Nuläge 31 januari 2021

I hög grad består kulturförvaltningens verksamhet av kulturellt utbud och konstnärlig utbildning för medborgarna. Detta innebär att förvaltningen ska finnas där medborgarna finns, vilket i hög grad förhindrar kostnadseffektiva stordriftslösningar. Centrala lägen och/eller goda kommunikationer i de olika stadsdelarna är att föredra oavsett om det gäller bibliotek, kulturskolor, museer eller konsthallar. En besvärande omständighet är att centrumlokaliseringar är dyrt och att det är just där som hyreskostnaderna ökar mest.

De delar av verksamheten som i väsentlig mening inte kräver centrumlägen är administrationen som idag finns i Rinkeby och Stadsmuseets magasin i Frihamnen.

Sammantaget disponerar förvaltningen följande ytor.

Bibliotek

Inom förvaltningen finns 39 bibliotek med en yta av drygt 30 000 m².

Kulturskola

20 lokaler finns avsedda för kulturskolor med en yta om knappt 16 000 m².

Stadsmuseet magasin

Magasin för museets samlingar och Stockholms konst finns i Frihamnen till en yta om ca 9 400 m².

Övriga lokaler

Utöver detta har kulturförvaltningen inhyrningsavtal för Liljevalchs konsthall på Djurgården och rekvisitaförråd i Bällsta. Museet bedriver verksamhet i Stadsmuseet vid Slussen, Medeltidsmuseet, Blockmakarens hus, Stuckatörens våning och ytterligare några kulturhistoriskt värdefulla lokaler. Lokaler för evenemangsavdelningen finns vid Kungsträdgården. Stadsbiblioteket deponerar även böcker i Stadsarkivets arkiv vid Liljeholmskajen. Samlingslokaler förhyrs i Fältöversten samt lägenhet som avses disponeras av förföljda författare.

Administration

Med administrativ personal avses sådan bemanning som har arbetsuppgifter som inte är platsanknuten till den lokal man idag sitter i. Under rådande omständigheter med Covid-19 är nedanstående beskrivning av ordinarie administrativa lokaler samt stationering av personal högst irrelevant på de flesta medarbetare sköter arbetet på distans i hemmet.

Kulturförvaltningens övergripande administration är sedan 2014 koncentrerad till Rinkeby. Lokalerna inrymmer även Kulturskolans administrativa personal, kulturstrategiska staben och även delar av bibliotekets personal. Totalt är ca 80 personer stationerade i lokalerna och det finns plats för ytterligare 25 personer till. Det aktivitetsbaserade kontoret har specialanpassats för förvaltningens administration.

Ett 20-tal personer som tillhör bibliotekets administration har tidigare varit stationerade i Rinkeby, men sedan våren 2016 har dessa flyttat till Stadsbiblioteket/Asplundhuset. Skälet är att stadsbiblioteket vill samla sina medarbetare, bibliotekets stödfunktioner samt delar av avdelningens ledningsfunktion för att skapa en gemensam arbetskultur och riktning. Skäl som motiverat beslutet var att organisationens chefer behöver knytas tätare samman med varandra och med bibliotekets centrala funktioner. De centrala enheterna behöver även integreras i biblioteksverksamheten för att skapa ökat samarbete och gemenskap. Totalt är 46 personer med administrativa uppgifter stationerade i Stadsbiblioteket/Asplundhuset. I samband med att renovering av Asplundhuset aktualiserats med start under 2021 kommer bibliotekets administrativa personal att stationeras till kontoret i Rinkeby.

Stadsmuseets administrativa personal har i och med museets återöppnade flyttats från Frihamnen till Stadsmuseet vid Slussen. De 17 medarbetare som berörts av flytten arbetar med kulturmiljö, foto, etnologi etc.

Stockholm konst som för närvarande har sex medarbetare är sedan 2018 stationerade på Hantverkargatan. Skälet till den centrala placeringen är att verksamheten är mycket mötesintensiv med externa aktörer.

Årskostnadshyra per administrativ arbetsplats är ca 37 460 kr och en medarbetare har i genomsnitt 12 m². Underlaget baseras på de fyra mera omfattande administrativa lokaler som finns inom förvaltningen (stadsbiblioteket/Asplundhuset, Stadsmuseet, Stockholm konst på Hantverkargatan samt administrationsbyggnaden i Rinkeby).

Se sammanställning över kulturförvaltningens lokaler i bilaga.

4.2.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

De många hyresavtal som kulturförvaltningen har med olika hyresvärdar genererar i närtid frågor om verksamhetsanpassning av nya och befintliga lokaler samt insatser för att öka

tillgängligheten. Följande lokalfrågor har aktualiserats.

Bibliotek Gubbängen

Ny lokal i markplan vid torget i Gubbängen med tillträde den 1 april 2021 håller på att iordningställas av Familjebostäder. Det befintliga biblioteket har brister i tillgänglighet och brandskydd.

Bibliotek Tensta

Biblioteket i Tensta har omfattande tapp i besök och boklån efter att gymnasiet lagts ner. Då platsen för biblioteket blivit öde har det också förekommit drogförsäljning i förvaltningens lokaler. Ett inriktningsbeslut har fattats att biblioteket ska samlokaliseras med stadsdelsförvaltningen Spånga-Tensta medborgarkontor på en mera centra plats i Tensta. Genomförande beslutades om på kulturnämnden 9 mars.

Bibliotek och kulturskola i Årsta

En omfattande ombyggnad och modernisering av bibliotek och kulturskola i Årsta har aktualiserats tillsammans med hyresvärden Familjebostäder. Projektering pågår och arbetena förväntas kunna påbörjas under första halvåret 2021. Under ombyggnaden finns behov av alternativa lösningar att behövas för att verksamheterna ska kunna upprätthållas. I första hand eftersträvas lämpliga evakueringslokaler främst för barnverksamhet i området.

Medeltidsmuseet

Medeltidsmuseets entré, butik och kontorslokaler ligger under Norrbro och ägs av staden. Riksdagen som äger Medeltidsmuseets utställningslokaler under Riksplan har initierat samtal med fastighets- och kulturförvaltningarna i syfte att samnyttja entré och delar av utställningslokalerna för ett besökscenter. En utredning som bekostas av Riksdagsförvaltningen där stadens förvaltningar medverkar påbörjades under 2017.

Staden har besittningsrätt till de lokaler som hyrs av Riksdagen.

Ny biblioteksplan för biblioteket och lokalplan för kulturskolan

En kartläggning gällande det framtida lokalbehovet för biblioteken och kulturskolan är under framtagande under 2021. Beträffande bibliotek har exempelvis en större lokalisering i Liljeholmen varit aktuell och detta kommer att utvecklas vidare i den nya biblioteksplanen. Vid framtida lokalförsörjningsplan kommer verksamheternas kartläggning att beaktas.

Trygghetsskapande åtgärder

Kulturförvaltningens lokaler inom alla avdelningar, ska upplevas som trygga och säkra. De förebyggande åtgärder som vidtas, ska reducera möjligheten till uppkomst av oväntade eller oönskade händelser som medför avbrott i den dagliga verksamheten. Säkerheten byggs in i den fysiska miljön, där förvaltningsövergripande system och lokaloptimering är delar i det förebyggande arbetet. Ett sådant projekt har genomförts i biblioteket i Högdalen under 2019. Innovativ säkerhetsteknik ska vara en röd tråd i förvaltningens framtida trygghets- och säkerhetsförebyggande arbete. Därtill är kompetenshöjande insatser kring säkerhet-, service och bemötande för att skapa trygga och säkra arbetsmiljöer för kulturförvaltningens personal prioriterade.

Framtida säkerhetstekniska lösningar ska hjälpa till med att göra vardagen enklare, skapa mervärden och bidra till känslan av modernitet och flexibilitet, för anställda som för besökare på samtliga arenor. Det kan handla om passersystem, som möjliggör för behöriga personer att röra sig genom sina tillträdeszoner utan att reflektera över att de gör det, exempelvis i

bibliotekens stängda magasin. Säkerhetstekniken ska inte uppfattas som någonting som hindrar flöden i lokalerna.

Inom det trygghetsskapande arbetet i förvaltningens lokaler, ingår även att optimera lokalerna på ett sätt, som främst har förebyggande effekt mot ordningsstörning, hot och våldsincidenter. Kulturförvaltningen ska ha trygga mötesplatser där personalen känner sig förberedda för att ta hand om ordningsstörningar.

Genom att ändra på lokalers utformning och möblering bör överträdelser bli mer riskabla och svåra att utföra. Förebyggande åtgärder inom detta område kan handla om att ta bort dolda ytor och göra lokalerna mer överblickbara. Genom att skapa god överblickbarhet och ordning och reda, ökas chansen att förhindra brand, stöld, svinn och skadegörelse inom förvaltningens arenor.

Strategiska överväganden Stadsmuseets lokaler i Frihamnen

Kulturförvaltningen förhyr verksamhetslokaler och magasin för Stadsmuseet i Frihamnen. Den årliga kostnaden för de ca 9 400 m² som förvaltningen hyr uppgår till ca 10,2 mnkr. På lång sikt finns en avsikt att utveckla/omvandla Frihamnen för bostäder och service. Det är då oklart om magasinverksamhet kan fortsätta att bedrivas i området. Arbetet med förändring av beståndet påbörjades 2019 och under 2020 lämnades en yta motsvarande 1 800 m².

Framtidsspaning gällande anpassning till digital utveckling

Övergripande bedöms den kraft som digitaliseringen utgör vara den faktor som i ett medellångt tidsperspektiv mest radikalt kommer att förändra såväl samhället i stort som villkoren för såväl distribution som konsumtion av kultur, formerna för lärande och människors dagliga medievanor. Detta har inte minst visat sig under 2020 då kulturskolan bedrivit omfattande digital undervisning då Covid-19 inneburit inskränkningar att undervisning i fysiska lokaler. Ett viktigt strategiskt ställningstagande är därför det framtida förhållandet mellan fysisk respektive digital kulturverksamhet. Utan betydande omfördelningar av resurser från fysiska lokaler till investeringar i digitala alternativ växer de samlande kostnaderna ackumulerat över tid, då kontinuerliga investeringar med åtföljande driftskostnader också är nödvändiga för att upprätthålla och utveckla en växande digital kulturverksamhet. På längre sikt kan dock en övergång till digital kulturverksamhet innebära att behovet av lokaler begränsas och kostnaderna därmed minskas.

4.3 Övrigt

4.3.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Enligt lokaldatabasen LOIS samt kända hyreskostnadsökningar uppgår kostnaderna för förvaltningens lokaler till drygt 150,5 mnkr för 2021. Reservation för kostnaden finns för när förvaltningen får tillträda tillbyggnaden av Liljevalchs konsthall. Från 2022 ökar lokalkostnaderna med ytterligare 8 mnkr då Liljevalchs tillbyggnad samt utökade ytor i Stadsmuseet ger helårseffekt. På några års sikt kommer även renoveringen av stadsbiblioteket/Asplundhuset att ge omfattande hyreskostnadsökningar. Den pågående renoveringen av Asplundhuset (Dnr: 2.2 1515/2019) uppges enligt fastighetskontoret bli färdigt tidigare än beräknat. Det innebär kulturförvaltningens hyreskompensation behöver flyttas från 2025 till 2023. Beloppet beräknas till 7 mnkr per år.

Det finns ett mönster i att hyresvärdar säger upp hyresavtal för villkorsändring (uppräknings av

hyran) när detta är möjligt. Sedan föregående års lokalförsörjningsplan har villkorsändring aktualiserats vid följande lokaler.

- Biblioteket Husby (Svenska Bostäder)
- Kulturskolan Hägerstensåsen (Fastighetskontoret)
- Kulturskolan Högdalen (Citycon – felaktig uppsägning, inte inom uppsägningstiden)

Utöver kostnadsförändringar genom villkorsändring kommer de årliga förändringarna av KPI och i något fall procentuell uppräknig. Avseende befintliga lokaler bör förvaltningen därför se till att kostnadstäckning finns för en ökning med 2 % om året för att hantera kostnadsökningen för befintliga kontraktshyror.

4.3.2 Samverkan

Inom förvaltningen finns 39 bibliotek och 20 lokaler som disponeras för Kulturskolans verksamhet. Kulturförvaltningen har ett uppdrag vid sidan om de egna kärnverksamheterna att vara stödjande i att hitta samlingslokaler m.m. inom staden. Bibliotek och kulturskolelokaler bör kunna nyttjas som samlings- och möteslokaler för föreningslivet eller för andra ändamål som befrämjar kulturaktiviteter i Stockholm.

Förvaltningen strävar efter ett förhållningssätt där samverkan finns med andra förvaltningar. Kulturskolan bedriver verksamhet i ca 70 skolor och diskussion pågår med utbildningsförvaltningen om framtiden. Genom det med utbildningsförvaltningen gemensamma projektdirektiv *Kulturskolan in i skolans lokaler* har en samverkansöverenskommelse tagits fram. Syftet är att skapa en långsiktig och hållbar förutsättning för att kulturskolan ska kunna bedriva verksamhet i skolans lokaler.

Det finns också möjlighet att uppnå positiva synergieffekter om t.ex. medborgarkontor och bibliotek samverkar i högre grad som exempelvis nu är aktuellt i Tensta.

I den mån det finns externa intressenter som önskar disponera kulturskolans speciallokaler (dans, teater etc.) till sin egen verksamhet under de tider lokalerna är lediga ska detta övervägas om inte olägenheter och kostnader sätter hinder för detta. Ett bra exempel på samnyttjande är kulturskolan Husby där ett samarbets- och nyttjanderättsavtal träffats med Stadsteatern för att kommunkoncernen ska nyttja lokalerna effektivare.

4.3.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

Redovisas i bilaga 02 - Lokalförsörjningsplan 2021.

5 Övriga redovisningar

Näringslivsfrämjande arbete

”Konstnärer, musiker och kreativa näringar bidrar till att skapa en attraktiv stad i ständig utveckling. Det kreativa klimatet, öppenheten och den fria kulturen gör att människor från hela världen söker sig till Stockholm”. (Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm)

Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. För att nå detta mål är de kulturella och kreativa näringarna (KKN) av stor betydelse. Som KKN räknas företag med kulturskapande eller andra kreativa processer som

affärsidé eller råvara. Det kan vara företag som levererar tjänster grundade i direkt kulturell kompetens eller företag som bygger vidare på andras skapande genom distribution och handel. Det innebär att näringarna kan bestå av såväl ett litet musikkooperativ som internationella musikströmningstjänster, en enskild författare lika väl som de största bokförlagen. Spelkultur och datorspelsutveckling är ett expansivt område där teknik möter design, konstnärlig utformning och berättande.

En fortsatt framgångsrik utveckling av KKN förutsätter ett väl fungerande kretslopp för kreativitet. Från barns första möte med kultur via talangutveckling till goda förutsättningar att etablera och utveckla företag.

Enligt tillväxtverkets siffror från 2016 innefattar den kulturella och kreativa sektorn drygt 18 procent av det totala näringslivet i Stockholmsregionen, att jämföra med landets genomsnitt på 8 procent. KKN i Stockholm omsatte totalt 217 miljarder kronor 2018. Motsvarande siffra för detaljhandeln i Stockholm var 160 miljarder kronor samma år.

KKN-företagen är ofta internationella till karaktären, med stor export och starka kommunikativa värden. Det innebär att de är viktiga bärare av Stockholm som en globalt attraktiv plats att både besöka och verka i. En plats som symboliseras av kreativitet, öppenhet och jämställdhet. De bidrar också till att locka både enskilda talanger och andra innovativa företag till etablering i Stockholm. Unikt för Stockholm är den nära koppling till innovativ teknik som många KKN-företag har. Scener, natt- och klubbiv, liksom kulturlivet i stort, står för en betydande ekonomisk omsättning och är en viktig del i att skapa en attraktiv och konkurrenskraftig stad. Samtidigt är det viktigt att Stockholm med sitt kultur- och nöjesliv lever dygnet runt. Staden behöver därför utveckla sina tjänster till nattlivets aktörer. Detta inkluderar att stadens berörda förvaltningar och bolag ser till helheten och behoven hos nattlivets aktörer. Information om tillstånd och rådgivning om lokaler, genom de redan etablerade lotsfunktionerna, ska vara lösningsorienterade processer

I enlighet med det Kulturstrategiska program som avses beslutas av fullmäktige under 2021 är fokus de kommande åren på huvudsakligen tre strategiska inriktningar i kopplingen mellan kultur och näringsliv.

- Arbetssätt för KKNs olika behov

Stockholm Business Region och kulturnämnden behöver vidareutveckla stadens stödformer och strukturer för att skapa ett gott företagsklimat och främja mötesplatser inom KKN. Samtidigt ska fler kreativa företag tydligare ses som de entreprenörer de ofta är och lotsas in i stadens generella modeller för entreprenörsstöd. I linje med stadens näringslivspolicy ska stadens interna samverkan öka för att staden ska vara proaktiv, smidig och serviceinriktad i relationerna till aktörers etablering och utveckling, oavsett driftsform och bransch. KKNs brokighet är ofta branschens styrka. I mötet mellan olika aktörer uppstår det verkligt nyskapande. Traditionellt har stöd- och främjandeinsatser för de primärt vinstdrivande delarna av näringen tydligt skilts från de stöd som gått till mer konstnärligt fokuserad verksamhet. Stadens samverkansformer med konstnärer och kreatörer behöver ytterligare anpassas till aktuella och framtida behov. För detta spelar lotsfunktioner en viktig roll.

- Samverkan mellan näringslivet och de konstnärliga högskolorna

Kulturella och kreativa företag är en förutsättning för Stockholms attraktivitet. En fortsatt utveckling och framgång bygger på ett väl fungerande kretslopp för kreativitet där de

konstnärliga högskolorna spelar en avgörande roll för framtida spetstalanger. Stockholms stad verkar för ytterligare kontakter mellan stadens näringsliv och de konstnärliga utbildningarna.

- Stockholm ska växa som internationellt attraktiv filmregion

Stockholms stad utvecklar goda förutsättningar för filmspelningar i regionen genom tillståndshantering, samproduktion och talangutveckling. Filmbranschens kreatörer väljer Stockholmsregionen som inspelningsplats. Talanger utvecklas här och ett fortsatt utvecklat regionalt samarbetet stärker Stockholm som en attraktiv filmregion.

- Goda förutsättningar för scener, natt- och klubbiv

Kulturnämnden och Stockholm Business Region behöver, i linje med den planerade strategin för nattklubbar och livescener, tillsammans ytterligare synliggöra och samla nattekonomin intressen och aktörer. I samverkan med, bland andra, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden. Detta i kombination med miljö och hälsoskyddsnämndens arbete med förebyggande vägledning och tillsyn skapas långsiktiga förutsättningar för scener och ett attraktivt natt- och klubbiv.